

Korte mededelingen Korte mededelingen Korte mededelingen Korte mededelingen Korte mededelingen Korte mededelingen Korte mededelingen Korte mededelingen Korte mededelingen Korte mededelingen

On the type locality of *Progomphus occidentalis* (Odonata: Gomphidae)

In 1983 I received from Dr Jean Legrand of the Muséum National d'Histoire Naturelle at Paris a single male of the family Gomphidae (Odonata) from continental South America, which belonged to a new species. I described this specimen (Belle, 1983) under the name *Progomphus occidentalis*, but not without some hesitation, because no reference to the country of origin had been indicated on the envelope in which the specimen was stored. The only locality indication was "San Antonio", the site where apparently the insect was collected. I assumed that the country of origin was Venezuela, among others on the ground of the fact that my species was closely related to *Progomphus phyllochromus* Ris, a species frequently encountered in that country. Recently, however, the well known lepidopterist Dr T. C. Emmel collected two males of *Progomphus occidentalis* in Bolivia in the Sud Yungas Province, Department La Paz, 4 km west of Chulumani on May 25, 1989. In Bolivia a place with the name San Antonio is situated about 350 km north-west of Chulumani. In my opinion there is little doubt that the holotype was collected in the environment of this place. Consequently Bolivia is considered its country of origin and the supposition Venezuela should be a discarded (see also De Marmels, 1990).

The two Bolivian males differ slightly from the male holotype in the following characters: 1, the first pale antehumeral stripes on the pterothoracic dorsum are identical in shape but broader; 2, the inner apical tip of the branches of the inferior caudal appendage (epiproct) is less acute and three out of four end in a single tooth instead of two teeth; 3, one of the males has a single cubito-anal cross-vein in both hind wings; the male holotype has two cubito-

anal cross-veins in each wing; 4, one male has a three-celled subtriangle in one of the fore wings, while the other male has a three-celled subtriangle in both hind wings; the male holotype has each subtriangle two-celled.

One male is deposited in the collection of the Nationaal Natuurhistorisch Museum, Leiden, and the second one in the Florida State Collection of Arthropods, Gainesville.

References

- BELLE, J., 1983. On the species of the polygonus group of *Progomphus* with a description of a new species (Odonata, Gomphidae). – *Tijdschr. Ent.* 126: 137-144.
 DE MARMELS, J., 1990. An updated checklist of the Odonata of Venezuela. – *Odonatologica* 19: 333-345.

Jean Belle, Onder de Beumkes 35, 6883 HC Velp, The Netherlands.

Hydraena gracilis in de Biesbosch (Coleoptera: Hydraenidae)

In het weekend van 10-11 september 1993 werd door de sekte Everts een excursie ondernomen in de Brabantse Biesbosch. Onder de door Th. Heijerman verzamelde kevers bleek zich één nog niet geheel uitgekleurd mannetje van *Hydraena gracilis* Germar te bevinden. Deze waterkever werd in Nederland als uitgestorven beschouwd, aangezien de laatste waarneming dateerde uit 1923 (Cuppen, 1993). *Hydraena gracilis* werd met behulp van een sleepnet verzameld nabij polder "De Lange Plaat" (Amersfoort-coördinaten 113-416).

Hydraena gracilis is in West- en Centraal-Europa de algemeenste *Hydraena*-soort in stromende wateren, met name in (berg)beken met een relatief hoge stroomsnelheid. De soort was in Nederland uitsluitend bekend van Zuid-Limburg (Cuppen, 1993). De habitat van het exemplaar uit de Biesbosch viel niet meer

te achterhalen, aangezien zowel langs de oever van het Gat van de Kerksloot als langs een poldersloot aan de voet van de dijk werd gesleept; bovendien was het 2,2 mm grote exemplaar tijdens het bemonsteren niet opgevallen. *Hydraena gracilis* kan de Biesbosch vanuit België gemakkelijk bereikt hebben via de Maas. In het stroomgebied van deze rivier is *H. gracilis* niet zeldzaam. De vangst van één exemplaar van *H. gracilis* in een poldergebied buiten het normale areaal en in een afwijkend habitat betekent echter niet, dat de soort zich opnieuw in Nederland heeft gevestigd. Daarvan kan pas sprake zijn wanneer *H. gracilis* in bijvoorbeeld Zuidlimburgse beken of in de Grensmaas weer één of meer populaties heeft opgebouwd.

Literatuur

CUPPEN, J.G.M., 1993. Distribution and ecology of *Hydraena Kugelann* in The Netherlands (Coleoptera: Hydraenidae). - *Tijdschr. Ent.* 136: 1-10.

J.G.M. Cuppen, Vakgroep Waterkwaliteitsbeheer en Aquatische Ecologie, Ritzema Bosweg 32a, 6703 AZ Wageningen.

Cacoecimorpha pronubana, nieuw voor de Nederlandse fauna (Lepidoptera: Tortricidae)

In 1994 is vast komen te staan dat *Cacoecimorpha pronubana* (Hübner), de anjerbladroller, zich lokaal heeft gevestigd in de provincie Zeeland. Oriënterende waarnemingen met behulp van feromoonvallen in september 1993 leverden grote aantallen vlinders op. De betreffende bron werd echter pas in augustus 1994 ontdekt.

Cacoecimorpha pronubana is een beruchte soort, doordat zij tientallen soorten wilde- en cultuurplanten als waardplant heeft. Van nature is *C. pronubana* een mediterrane soort die bekend is van anjerteeltgebieden rond de Middellandse Zee in Israël, Italië, Frankrijk en

Spanje. Het aantal generaties in deze gebieden bedraagt vier (Van de Vrie, 1991).

Sedert het begin van deze eeuw is de soort ook bekend van anjerteelten in Zuid-Engeland en Wales (Bradley et al., 1973). Intussen is *C. pronubana* daar aangetroffen op vele inheemse planten en op siergewassen, zowel in buitenteelten als in kassen. De soort is vooral plaagvormend in de teelt van anjer en aardbei onder glas. De schade betreft zowel bladvraat als beschadiging van bloemknoppen en vruchten. De schade aan aardbei en framboos in buitenteelt is minder ernstig (Alford, 1984, 1991; Hussey et al., 1969).

Om een beter beeld van de verspreiding in Nederland te verkrijgen is verder onderzoek met behulp van feromoonvallen in 1995 noodzakelijk.

Belangstellende entomologen kunnen helpen bij dit verspreidingsonderzoek door het wekelijks registreren van vangsten in feromoonvallen in tuinen en dergelijke. Met behulp van deze gegevens zijn wij in staat een totaalbeeld van de verspreiding in Nederland te verkrijgen. Voor verdere informatie kunt u contact opnemen met de auteur.

Literatuur

ALFORD, D. V., 1984. *A Colour Atlas of Fruit Pests*: 1-320. Wolfe, London.

ALFORD, D. V., 1991. *A Colour Atlas of Pests of Ornamental Trees, Shrubs and Flowers*: 1-448. Wolfe, London.

BRADLEY, J. D., W. G. TREMEWAN & A. SMITH, 1973. *British Tortricoid Moths. Cochylidae and Tortricidae: Tortricinae*: 1-251. The Ray Society, London.

HUSSEY, N. W., W. H. READ & J. J. HESLING, 1969. *The Pests of Protected Cultivation*: 1-404. Arnold, London.

VRIE, M. VAN DE, 1991. Tortricids in Ornamental Crops in Greenhouses. In: *Tortricid Pests. Their Biology, Natural Enemies and Control* (L. P. S. van der Geest & H. H. Evenhuis, eds): 1-808. Elsevier, Amsterdam.

Henk Stigter, Plantenziektenkundige Dienst, sectie Entomologie, Postbus 9102, 6700 HC Wageningen.